

6.14 Hudební výchova

6.14.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Hudební výchova realizuje obsah Hudebního oboru ze vzdělávací oblasti Umění a kultura RVP G a z části integruje téma Umělecká tvorba a komunikace. Hudební obor vede žáka k porozumění hudebnímu umění. Obsah tvoří tři okruhy činností: produkce, recepce a reflexe. V produkci nalézají žáci uplatnění vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností, rozvíjejí své schopnosti a dovednosti. Součástí těchto činností je hlasový výcvik spojený s intonací, práce s rytmem, hra a tvorba instrumentálních doprovodů. Při recepci si žáci prostřednictvím poslechových činností uvědomují a ověřují působení znějící hudby. Reflexe znamená nejvyšší stupeň poznávací činnosti umožňující komplexní interpretaci hudebního díla. Obnáší zařazování znějící hudby do uměleckého období, určování stylu, žánru, formy díla, vytváření hodnotících soudů, zabývání se významem a poselstvím díla.

Vyučovací předmět v sobě integruje průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Časové vymezení předmětu:

Výuka je zařazena do prvních dvou ročníků čtyřletého studia a do kvinty a sexty víceletého studia. Hodinová dotace v 1. ročníku a kvintě je 2 hodiny týdně, ve 2. ročníku a sextě 2 hodiny týdně. Nadstavbová část je realizována v nepovinném předmětu Komorní orchestr s časovou dotací 1 vyučovací hodina týdně.

Organizační vymezení předmětu:

Výuka povinná i nepovinná je realizovaná formou výuky ve specializované učebně školy a dále formou výchovných koncertů v Městském kulturním zařízení či koncertní síni.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Ve výuce jsou společně uplatňovány různé postupy, metody a formy práce, které vedou k rozvíjení klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

- při práci s hudebním dílem a při osvojování si nových informací směřujeme žáky k využití obecně užívaných termínů a k aplikaci již dříve získaných informací

- při hudebně pohybových, vokálních a instrumentálních činnostech vytváříme prostředí pro tvorbu a experiment

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme schopnost žáků pokoušet se nalézt řešení, povzbuzujeme při případném nezdaru a to jak při hudebních aktivitách, tak při osvojování si nového učiva

Kompetence komunikativní

- vytváříme prostor pro diskusi a obhajobu vlastních názorů např. při poslechových činnostech a upozorňujeme na nutnost vzájemné tolerance

Kompetence sociální a personální

- v hodinách hudební výchovy vytváříme prostor pro společnou práci, pro práci v týmu, kde si žák hledá a nachází svou pozici - umí pomoci nebo o pomoc požádat, ovlivňuje kvalitu společné práce a současně vytváří dobré mezilidské vztahy

Kompetence občanská

- při výchovných koncertech a návštěvách divadelních představení uvádíme do povědomí žáků pravidla společenského chování
- vysvětlujeme žákům význam našich národních tradic, kulturního a historického dědictví a zapojujeme je dle možností do kulturního dění

Kompetence k podnikavosti

- pomáháme žákům objevovat a rozvíjet jejich schopnosti (festivally pěveckých sborů)
- vedeme je k přípravě koncertů pro veřejnost

Kompetence digitální

- žák využívá digitální technologie k vyhledávání informací, kriticky posuzuje jejich relevanci, ověřuje jejich pravdivost
- žák pracuje s jednoduchými hudebními programy a aplikacemi, samostatně je volí na základě zadání konkrétního úkolu
- žák využívá digitální technologie ke zjednodušení své práce, zefektivnění pracovních postupů a ke zkvalitnění výsledků své práce

6.14.2 Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

viz následující tabulky

Vyučovací předmět: **Hudební výchova**

Ročník: **1., kvinta**

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
<ul style="list-style-type: none">využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životěpodle svých individuálních dispozic zpívá kultivovaně a pěvecky správně písně různých žánrů	1) Vokální činnosti kultivace pěveckého a hlasového projevu <ul style="list-style-type: none">prohlubování dechusprávné tvoření tónuupevňování pěveckých dovedností a návyků (držení těla při zpěvu, otvírání úst, pěvecké dýchání, hlasový tón, rejstříky, výslovnost, frázování, přízvuky, dynamika)hlasová hygiena intonace <ul style="list-style-type: none">intonační metoda tonální a intervalovázpěv (sólový a sborový)jednohlasé a vícehlasé lidové i umělé písně různých národů i období, které svou obtížností odpovídají stupni hudebního rozvoje studentůimprovizace jednoduché vokální kompozice (předvěti, závěti, perioda)	OSV <ul style="list-style-type: none">rozvoj vlastní osobnosti, kultivace hlasového projevupéče o zdraví, správná funkce hlasu a dechu ke zlepšení celkového zdraví MKV – vnímání kultury různých národů a národností
<ul style="list-style-type: none">orientuje se v zápise písní a skladeb, na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizujevyužívá notační programy k práci s notovým materiálem, samostatně zaznamenává jednoduché písně do notového zápisu pomocí digitálních technologií	2) Instrumentální činnosti nauka <ul style="list-style-type: none">znalost not, kláves, notace houslového a basového klíče, intervaly, stupnice dur, moll, akordy a jejich obraty, staré církevní stupnice, rytmus	

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO TP
<ul style="list-style-type: none"> ▪ využívá jednoduché i složitější hudební nástroje při individuálních a společných hudebních aktivitách a přiměřeně svým schopnostem používá hudební nástroje jako prostředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ 	<p>hra</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ hra na nástroje Orffova instrumentáře ▪ využití elektronických nástrojů ▪ uplatnění nástrojové hry žáků ZUŠ (podle úrovně jejich hudebního rozvoje) ▪ tvorba instrumentálních doprovodů ▪ hudební nástroje - přehled a využití v instrumentální hudbě 	OSV – spolupráce, kreativita
<ul style="list-style-type: none"> ▪ reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím, vyjadřuje vlastní představy a pocity 	<p>3) Rytmické a hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rytmické slabiky ▪ hra na tělo ▪ jednoduché i složitější rytmy ▪ taktování ▪ taneční krok ▪ vlastní pohybové ztvárnění v návaznosti na učivo a podmínky ve třídě 	OSV - obecná kreativita Mezipředmětové souvislosti: TV – hudebně pohybové činnosti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vyděluje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užití ve skladbě ▪ využívá digitální technologie k záznamu, reprodukci, produkci a úpravě zvuku ▪ uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku 	<p>4) Poslechové činnosti, recepce a reflexe hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ výrazové prostředky hudby (melodie, harmonie, rytmus, tempo, dynamika) ▪ vokální a instrumentální hudební formy, struktura skladby, hudební nástroje (v probíraných ukázkách z dějin hudby) 	Mezipředmětové souvislosti: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dějepis ▪ Výtvarná výchova ▪ Český jazyk a literatura

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO TP
<ul style="list-style-type: none"> ▪ orientuje se ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla ▪ odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích ▪ interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytváří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit ▪ uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vývoj hudby od pravěku do období klasicismu, charakteristické znaky jednotlivých období ▪ hudební styly a žánry, hudba nonartificiální, jazz, swing, éra zpěváckých hvězd, tramská píseň ▪ význam, výraz, výstavba skladby, zařazení do historického kontextu, poselství díla ▪ hudba jako způsob identifikace, sebereprezentace a druh generační výpovědi 	<p>VMEGS – vnímání hodnot evropského kulturního dědictví</p> <p>MV – mediální produkty a jejich význam, využívání médií k vlastnímu prospěchu</p>

Vyučovací předmět: **Hudební výchova**

Ročník: **2., sexta**

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO PT
<ul style="list-style-type: none">▪ dbá na kulturu svého hlasového projevu▪ využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě	1) Vokální činnosti kultivace pěveckého a hlasového projevu <ul style="list-style-type: none">▪ dechová, hlasová, intonační cvičení▪ hlasová hygiena <ul style="list-style-type: none">▪ jednohlasé a vícehlasé lidové i umělé písně různých národů a období, které svou obtížností odpovídají stupni hudebního rozvoje studentů▪ příprava na různá veřejná vystoupení	OSV <ul style="list-style-type: none">▪ rozvoj vlastní osobnosti▪ kultivace hlasového projevu▪ péče o zdraví, správná funkce hlasu a dechu ke zlepšení celkového zdraví MKV <ul style="list-style-type: none">▪ vnímání kultury různých národů a národností▪ rozvoj citové stránky osobnosti, vnímání krásy
<ul style="list-style-type: none">▪ orientuje se v zápise vokálních a instrumentálních skladeb▪ využívá notační programy k práci s notovým materiálem, samostatně zaznamenává jednoduché písně do notového zápisu pomocí digitálních technologií▪ na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje	2) Instrumentální činnosti nauka <ul style="list-style-type: none">▪ dominantní septakord a jeho obraty, septakordy▪ staré církevní a exotické stupnice▪ kadence▪ orientace v partituře▪ hudební značky a názvosloví hra <ul style="list-style-type: none">▪ hra a tvorba instrumentálních doprovodů (rytmicko-melodické doprovody, jednoduchá aranžmá)	OSV – spolupráce, kreativita

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO TP
<ul style="list-style-type: none"> ▪ reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem, vyjadřuje vlastní představy a pocity 	<p>3) Rytmické a hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ jednoduché i složitější rytmy ▪ pohybové vyjádření soudobé hudby ▪ tanec jako způsob komunikace 	<p>Mezipředmětové souvislosti: TV – pohybové činnosti s hudebním doprovodem OSV - obecná kreativita</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vyděluje podstatné znaky z proudu znějící hudby, rozpozná výrazové prostředky užívané ve skladbě ▪ uvědomuje si hudební formu díla, dovede rozlišit zvuk hudebních nástrojů ▪ orientuje se ve vývoji hudebního umění, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických znaků ▪ rozliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce ▪ využívá digitální technologie k záznamu, reprodukci, produkci a úpravě zvuku a hudby ▪ na příkladech vysvětlí, v čem tkví originální přínos skladatele a interpreta ▪ interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností, kriticky ji hodnotí 	<p>4) Poslechové činnosti, recepce a reflexe hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ výrazové prostředky hudby (melodie, harmonie, rytmus, tempo, dynamika) ▪ vokální a instrumentální hudební formy, struktura skladby, hudební nástroje (v probíraných ukázkách z dějin hudby) ▪ vývoj hudby od klasicismu do současnosti ▪ hudba nonartificiální hudební proudy, žánry a styly XX. století (od rock-and-rollu, přes disco, rap, hiphop k dalším směrům) folkové hnutí, hudební festivaly ▪ úloha skladatele a interpreta, vztah tvůrce a příjemce hudebního díla ▪ interpretace hudebního díla, popis díla v rovině významu, výrazu a výstavby, zařazení do historického a sociálního kontextu, poselství díla, vlastní hodnocení 	<p>Mezipředmětové souvislosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dějepis ▪ Výtvarná výchova ▪ Český jazyk a literatura <p>VMEGS – vnímání hodnot evropského kulturního dědictví</p>

Očekávané výstupy	Obsah učiva	TO TP
<ul style="list-style-type: none"> ▪ uvědomuje si rozdílnost přístupu k hudbě, vytváří si vlastní postoje a hodnoty, uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě ▪ upozorní na ty znaky hudební tvorby, které s sebou nesou netoleranci, rasismus a dokáže se od takové hudby distancovat 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hudba a její využití v životě člověka, umělecká hodnota díla, hudební průmysl, hudba na objednávku, možnosti jejího zneužití ▪ vlastní hodnocení současné hudby 	<p>MV – mediální produkty a jejich význam, využívání médií k vlastnímu prospěchu</p>